

Womhaj Bóh!

Czíslo 4.
23. haprl.

Lětnik 1.
1891.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Śmolerjez knihicziščezetni w Budyschinje a łu tam dostacź sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Njedzela Cantate.

Jana 16, 14: „Tón łuamy budze mje pschekraŕnicź.“

Cantate rěła „spěwajcze“. „Spěwajcze temu Anjesej nowy kherlusch“; na to dopomni naš njedzelske mjeno. Gladamy-li do sady, dha spēwamy a wystamy temu horjestanjenemu kwałbu, cześć a modlenie. Gladamy-li do přědka, dha spēwamy a wystamy pschiudzenju kwjateho Ducha napschecziwo. Tón Anjes je ło wot semje roszjohnował, ale wón nochze kwojich wuczomnikow kpyoty wostajicź; wón pšczele jim i wyškofscze druheho troschtarja, teho kwjateho Ducha, jako kwojeho zastupnika dele. „Dobre wam je, so ja tam du. Wchetož hdy bych ja tam njeschoł, dha by troschtar i wam njeschischoł. Hdyž pak tam du, chzu jeho i wam pšklacź. Tón łuamy budze mje pschekraŕnicź.“

Tak dołho hacź Jezus na semi khodzeicze, pschizłuscha wón jenož někotrym; hdyž je powyschscheny wot semje, czehnje jich wschitkich i kwi. Wón jich czehnje psches kwjateho t. r. psches kwojeho Ducha jako to bójske žiwjenje, kotrež wulate do žiłow wumozženych cžłowjekow nowu móz, khróbscź a luboscź plodzi.

Kak tón kwjaty Duch mjes nami skutkuje, to je njedowušlědzene potajnistwo. Wschak tež njewěmy, kak ło stanje, so psches cžoplotu Božeho kłónczka nětk w rjanym nalěcžu wschě trawiczi a pupki ło na kwětko wabicź dadza, ale so ło to psches cžoplotu Božeho kłónczka stanje, to wěmy. A so kwjaty Duch mjes nami dźelał je a hiscze dźela, to widzimy a cžujemy. Bože kłowo, kšesczjanste zyrtwje, wjele pobožnych knihow, duchapolne kherluschke starych a nowych cžasow, wulotne wustawy kšesczjansteje luboscze w našim cžasju, kóždicze cžłowke žiwjenje, kotrež w wěje a w modlitwje ło dokonja, łu wopokasma jeho dźelawoscze. Tak Jezus, kotryž w njejbach na prawizy teho Wótca pschekraŕnjeny je, ło tež na semi dale a bóle pschekraŕnjuje. Hiscze wjele pobrachuje na jeho dopšchekraŕnjenju. Hiscze njeje jene stadło a jedyn pastyr.

Teho dla, luby kšesczjanjo, wuprosch kwi pscheco i nowa tu móz i wyškofscze, so templ kwjateho Ducha budzeš a Khrystus ło w tebi pschekraŕni, dha budze twoje žyke žiwjenje stajne Can-

tate a twoje wumrjecze po Jezusowych stopach i njejustpicze do kraŕnoscze!

Sozialdemokratojo žaneje wótczinskeje luboscze nimaju.

Hdyž žid Lasalle, sałožer němsteje sozialdemokratije, kwoi němski wótzny kraj kwěru lubowasche a Bismarka cześćeicze jako wulotneho sarjadowarja našchich statnych naležnosczow, łu czi, kiž sa nim stupaja, srudni ludžo, kiž wótzneho kraja njesnaja. Franzowski socialist a njeda niczo na kwoi wótzny kraj pschiucź, němski sozialdemokrata pak jón podteptuje. Wón ło i Franzowsami, i Belgiskimi a Schwajzarstkimi — se shubjenym ludom wschitkich krajow šjenocza, so by tak mjenowanu republiku wschitkich ludow postajit. Nasche němste khezorstwo, kotrež je ło 1871 pod šahorjenym wyskajom wschitkich ludow našeho wótzneho kraja posbėhnyło, sozialdemokratojo kurowje hidza. Němski khezor je jim czeri w woczomaj. Na našeho njesapomniteho wulkeho khezora Wylema I., kiž bėsche lubowany wot žykeho luda, a na jeho mózneho kanzlera Bismarka łu ło woni stajne a pscheco pschizłodželi. Někotreho sozialdemokrata dyrbjachu do jastwa kładicź, dokelž bėsche khezora jako khezora se kłowami pschimal a franik. Jenož i tajkeho ducha hidzenja mózemy kwi tež tamne njelniczomne attentaty (nadpady na žiwjenje) na drohe žiwjenje našeho wyškof cześćeicze neho khezora a jeho přenjeho radziczele wuložicź. Wo cześći a lubosczi napscheczo khezorei, kiž je tola kwoju pscheczelniwoscź dźelaczerjam cžasto doscz wopokasał, hacź do dženšniškeho dnja pola nich rěcze bycź njemóze. Hdyž ło kława na khezora wunjeke — njech je to na krajnym kwi abo w drugei šawnej šhromadžisnje, ło sozialdemokrata njewobdželi, wón ło hněwny wotkwi abo ło njehibnje a kędžo wostanje.

Schtóž němste dobycze a smuzitoscz našeho wójska wusbėhuje, teho woni wusmėschuja. Němskemu khezorstwu wěschcza, so sa njo žakofny kóž pschiudze. So kwi Franzowsam Ells a Lothringku, starej němstej krajnje, wšali, so bychmy nasche mjes pschecziwo njepscheczelstij nadpadam njeměrneho kwi wěste sczinili, maju

woni sa wulke njeprawo a bychu teje krajinje najradšcho hnydom jako Franzosam dali. So su so něhdy tamni ludžo, kiž w Parisu kónzowachu a palachu — tak mjenowani komunardojo — i němstej pomozu pschewinli, w swojim czašku sozialdemokratow žaložnje roshori, dokelž wot dobycža tamnych ludži sbože swěta woczokowachu.

Czješć, kotruž su sebi naschi se swojimi brónjemi dobyli, dosć do prócha czahnyć njemóža. Praja, so je nasch lud nad nje-pschihotowanym franzoskim ludom lóhke dobycže wól. Jenož temu, so hě jich wjazny, a so franzoski generalojo swojich pscheradžachu, mamy so džakowacž, so je nasch lud dobył. Němžy nawjedowarjo wójska — Moltka, Werder a druhy — so wot nich wufměschuja, a jich sašlužby so pschikrótscheja, haj woni praja, so tuczi mužojo, kotrychž mjena su nam šlawne, waznosće nimaju. Sich nowiny pišachu: „My so smyněć njemóžemy, tu myšl wuprajić, so móhl so kóždy cšlowjet, kiž wrótny njeje, sa 6 měšazow tež tak daloko mudoknjecž.“

Němste wójsko so po wójnje wot sozialdemokratiskich nowin nje-knjecžowanje hanješche. Mjes tym so w zůnych krajach wubjerne wuruczenje a frutu pošlušnosć němstich wojakow dokhwalić njemóžachu, sozialdemokratojo prajachu, so su naschi wojazy rubili, hdžez su móhli.

Tež wjele žadane snamjo němsteje křóbskóje — „Železny kšichž“ — w jich woczomaj nicžo njeplaczi. Woni maju swoje šmėchi i tym, so je želešo tunje, a so móhl so kichž lėpje w kšlowach w šaku hacž na wutrobnyje pošpěcž.

Franzoska wójna je w jich woczomaj jenož „kónzowanje cšlowjetow“, kotrež je Bismarck do skutka stajil. Wona bėsche prjedny wobšomnjenja a dolho pschihotowana. To bėsche wójna stareho porjadka pschecžiwu nowemu. Sozialdemokrat pišche: „Tuta wėnosć wopšhija žyke stawišny wójny, jeje nastork, jeje spoczatk, jeje wuwicže a jeje kónz, byrnjež halle na kónzu tež najšlabšchemu widomnje, w nješmjerntym skutku komuny w Parisu, psched woczki stupila byla.“

Nětko wěmy, i wotfel nje-pschecželstwo sozialdemokratow pschecžiwu naschemu wótznemu krajej wufhadža. W tym, so je komuna w Parisu podležala, tež woni swoje pschėhracže widža. W šylnym němstim kraleštwje i jeho móžnym wójskom swoje wrótnje wotpohladny wuwjesč njemóža.

Němstki kšězorstwowy šejm, kotrehož šastupjerjo so tola wot luda i potajnym wothłobowanjom wujwoleja, woni šancž nimaju. Wón je jim jenicžy masšina, kiž pschezo „haj“ praji. Woni wšhat so jara napinaja, so by, šhtož móžno, wjele i nich tam pschischko, ale na žane wafnyje teho dla, so bychu dobre šakonje wuradžowacž pomhali, ale so móhli bjes stracha powalerške rěcže džeržecž a nješpokojnosć mjes ludom pschezo i nowa wufnywacž. Dokelž se swojimi wobšejnosćemi špokojeni dželaczerjo do jich špěcžow njendy, so sozialistiskich šchěčumawarjo najnaležnišcho prózujaja „šaklatu špokojnosć“ do žyła šanicžicž. To tež kóždemu do woczow praja: „My so na wólbach do kšězorstwoweho šejma wobdželamy a šastupjerjom tam ščelemy, jenož so bychmy wot tam na lud škutkowali.“

Hdyž sebi wšhitke druge strony na to myšla, nasche wójsko pošpělicž, phtaju sozialdemokratojo tute štolny nascheje mozy powalicž.

Možžedža šylneho štajneha wójska, ale tak mjenowanu milizu (woboru), najhubješche, šhtož móže bycž. Hdy by so po jich woli štało, by nasch kraj, kotryž ma na wobėmaj bokomaj móžneju šušodow, bórny šhubjenty byl. Ša křótki czaš bychu so Rušojo a Franzosjo do nascheho lubeho wótznego kraja dželili. Hdyž čhnyšche czješćelakomny Franzoska Boulanger njedawno njewožneje wězy dla wójnu šapoczecž, knježa sozialdemokratojo i druhimi nje-pschecželami wótznego kraja šrėdki k wotpohasanju tajšeho nje-knjecžownego nadpada šapowjedžichu.

Na drugej stronje i naschimi nje-pschecželiskimi šušodami, i njemėntym franzoskim ludom, pschecželstwo haja. Pschi wšhitkich njelubosnych podawčach, kotrež so pschezo šako pschi mjesach štamaju, sa naschich nje-pschecželow rěcža. Štajnje šteja na boku Franzosow.

Žadny džiw, so wojerške towarštwu wo tajkich towaršchom bjes wótčiniškeje myšle njerodža. Muž, kiž je swoje žiwjenje, šwoju štromosć sa šwój němstki wótzný kraj waził, kiž je němste kšězorstwo pod kšězorom Wšlemom I. postajicž pomhali, — i tajkimi wuprajenymi nje-pschecželami wótznego kraja towarštwu mēcž njemóže. Tajka štrona, kotraž na to džela, naschu tak cžezny dobytu móž šahubicž, naš njemóžnyh cžinicž a do nje-pschecželiskich rukow po-

dacž, štrona, kotraž nasch lud a wótzný kraj psched wščem šwėtom wufměschuje a naschemu kšězoraj cžješć, kotraž jemu škuscha, njedawa, do naschich wulkich rjekow a mužow i blótom mjeta, — je pošnje šakžuka, so so wot wšhitkich derje smyšlenych šozpiva a šancž nima. Wona je hašba sa nasch žyly lud a kraj.

Žadny němstki dželaczer, kiž ma hišćcže šchricžki wótčiniškeje lubosće w wutrobje, njebudže so i tuthmi ludžimi bjes wótčiniškeje myšle a lubosće šjednocžicž.

Wachujcže a modlcže so!

Wėrna historija, powjedal Wilhelm Immanuel.

(Pofracžowanje.)

Je nam cžemne hódancžko, kotrež naš dele wjedže do cžimowych šklubosćow cšlowiškeje dusche, do žaložneje mozy a nožy hrěcha, tež najmjenscheho hrěcha, so so Šana-Róža i bojolecžu psched ludžimi, abo i hordosću abo w někajkim wutrobnyšm štyšku šwojeje njewobšladnišće wufnacž njemóžesche abo njehašche. Wėrne je šłowo někajšeho špėwarja: „Šsu šlubiny w duschi, kotrež su šlubšche, hacž hela!“ a šhtož šprawy Šan Rašpar Lavater praji: „Kóždy cšlowjet ma šwoje cžertowšte wofomijnjenje!“ Duž sa wšchon cžak rěka: „Wachujcže a modlcže so!“ — Š najčješnich a najšlabšchich nitkow wě šny nje-pschecžel, wo kotrymž Šfel. 6, 11, 12 rěczi, njewidomnje a štradžu wustojnje šylny powjaš šplescž, na kotrymž wbohu cšlowišku duschu šwajšanu a jatú wotwjedže. — Pschecžiwu druhemu mječ wuczahnyć je wjele lóžšcho, hacž jón pschecžiwu šwojeje wutrobje wjesč. To je šwj. Šėtr jašnje wopohasał a so teho hórke šylny phtajo bolosćiwje kał. My mamy wšhitzy hacž do kónza na šłowa šnateho Šr. i Logau špominacž: „Pschecžiwu sebi šamemu wojowacž je najčješša wóna, šebje šameho pschewinnyć je najrješšche dobycže.“ — Cšlowiška bojolecž a cšlowiška nashilnosć stej tej dwě najštrachnišchej štale, na kotrymajž móže so kóž nascheho šwėdomnja najprjedny šlamacž, hdyž nasch wucžer a mištr kóž njewodži; a kał lóhko so stanje, so jeho i woczow a i wutrobny pušcžimny a sebi bjes njeho na wššokje morjo žiwjenja wujecž šwajimny. Š. W. Šrummacher je raš prajil, a jeho šłowo je po pišmiku wėrne: „Hdy bychu nascha wėra, nascha nutrnosć, nasche domėrjenje šchtele njebješkeho rėbla byle, na poš pucžu by so rėbl pod nami šlamał, a ničto horje pschischok njebny.“ Wšhitzy bychmy so podnurili do bjesdna hrěcha a škajenja. Wucž škajenja je lóhki; namakamy jón šlepje. — Šhto je hižo raš šwoju wutrobu, šthrobku a bojashu wěž, dopóšnat? Ničto! Ničto! — Šana-Róža je pošdžišcho šama cžasto wo tym rěcžala, so je ji bylo, jako by cžezka ruka, kštarška móž ji ert šatylała a jeje wufnawarške šłowo šadželala. Wurečow tež njecžinješche, hdyž so dopomni, kał cžasto je jeje nan šłowo wuziwat: „Cželicže psched wurēcžemi; wone šawėrno na cžertowe šschčžišna kšótruw prošča.“

Wšhitzy w domje bėchu psches tele njewoczakane podawki tak jara pschėshwatani, šatrasčeni a šrudženi, so so ničto, šhtož tola tak bliško ležesche, na to njedopomni, Šani-Róži prajicž: „Wój šobu k temu phtej a pošož nam mėsto, hdžez šny něičto šahrjebala; budžemy jo pschephtacž.“ Šcholta je šwojeje žonu bė so kručže Šani-Róži dowėrił a do njeye kaž do štoteho šhelucha pohladał. Šole šrudne nashonjenje bė jeho pschėbolosćiwje potrechiko. Šdnyšny jeno šluboko šrudženy a štoržesche wótšje: „To je mi bóle žel, hacž hdy by mi džecžo wumrjelo, abo mi mój najšlepšchi bruny kón panyl.“ Wot teho cžaka bė šhutny, šrudny a hišćcže cžišchischki hacž prjedny.

Šola wšhitkich bė nětko wucžinjene, so je Šana-Róža šakalka hrėšchniza, wšhitka jeje pobožnosć jeno na šdacže, jeno šajenje, jeje žyke bycže škajene wot nutšfowneje njecžištosće. Dachu ji hič a šhodžachu ji i pucža. Hdžezšuli so mona pošasa, pišchpotachu: „Kóžny je franyla, nožny je franyla.“ Wot erta k ertej šhodžesche powjelcž po žykej wšny: „Šana-Róža je w Šchołcžiz domje nožny franyla.“ Włodži hólzy we wšny, kotrymž bė rjana hólza pschezo reje a šorcžmu šapowjedžila, špėwachu ji sa šmėch:

„Šjana Šanka-Róžicžka nožny je franyla.“

Wbohe džecžo škoro i hašbu šaidže a tola so wufnacž njehašche. Ach, kał jara so ji šnyšlasche po šawcžny pschi rowje njebocžicžkeje maczerje! Šak sebi k wutrobje šwojeho nana žadawšche. Ale mona šhrbjesche wšhitko šama njescž. A kał lóhko budžesche tola žyke bremjo wotbycž móhla. — Ničto štrachnišche njeye, hacž šwajš hrěcha i mjelcženjom. Duž šyrbi šchescžijan pschezo prošpěcž: „Šnježe, hdyž šym šhrėšchil, dha njemjelcž pschecžiwu mi a njedaj tež mi mjelcžecž psched tobu a pschecžiwu druhim!“ — Š kał žaložna a wohidna je tola móž šteho, hrěcha a šatana na wbohu, šlabu

cłłowisku wutrobu! So bychmy tola něhdy njesapomnili, sčtož hižo na přenjej stronje swjateho pišma steji: „Hrěch wotpoczjuje psched durjemi, ale njedaj jemu jeho wolu, ale knjež nad nim.“ (1 Mós. 4, 7.) — Hana-Róža nad nim njejnježesche, ale bě wot njeho wobknježena. Zeje mjelczenje bu ji czim dlěje czim czežschi hrěch, kotrehož poklecze žakožnje na nej ležesche.

D wŕy lubi, wutrobneje lubowani cžitarjo, hdžežkuli scže shřešchili, hdžežkuli scže sčto skomdzili, o njeprschifrywajcže a njeputajcže hrěch! Sjamnje a sprawnje stųpcže k swojim: „Tole šym cžinił, wobajcže mi!“ —

Sčtož swoju winu rósnowa, temu je hižo poł spusčezena, praji lud. A słowo žiweho Boha praji: „Teli so so swojich hrěchow wuśnowamy, je wón šwěrnŕy a sprawnŕy, so nam te hrěchi wodama a wuczisčzi naš wot wschitkeje njeprawdošcže.“ (1 Jan. 1, 9.) (Pokraccžowanje)

Rošhlad w našim cžasu.

W khěžorstwowym šejmje chzedža sozjaldemokratojo swoje stare žadanje, so nješmė žadny dželaczež dlěhe hačž 8 hodžinom wschėdnje dželacz, nětko pschecžisčezczecz. To drje jim žadny cžłowjek pschidocz njemože. Hdŕy bychŕy so ras pola našich lubŕych šerbškich burow woprascheli, fač dołho cži dželacz maja a to swólniwje cžinja!

Pšchi wulkej šhromadžišnje ewangelskeje alianzy, towarštwu ewangelskich kšchescžijanow wschitkich wuśnowačow a se wschitkich krajow kšchescžijanštwu, kotraž so nětkole w Florenzu wotdzeržuje, so by s modlitwu, se słowom a skutkom ewangelij podpjeraka, je tež šchpaniški knješ Cabvera s Madrida, bywšichi katholic, rėcz wo skazenju šchpaniškeje katholickeje zyrkwoje dzeržak a šwój roššbud tał wopšchijak, so dželche: „Schpaniška wėra je s wjėtscha pschiwėra. Wšcha pobožnosčž wobsteji w swontownym cžinjenju po zyrkwinych waschnjach. Tŕyšazy nimaju žaneje wėrnŕy do katholicich wuczbow; jenož bojosčž inquisizije, žakožneho wuśtawa šchpaniško-katholickeje zyrkwoje, kotraž je w 16. lėstotku wjele tŕyšaz sprawnŕych pschiwėrowarjow ewangelskeje wėrnŕy jako kezarijow krowawnej šmjercži abo jastwu na cžas žiwjenja pschepodała, a hišcže dženša wulku mőž ma, jich wot pschestupa wotdzeržuje.“ Knješ Cabvera se srudnym słowom wobšamfku: „Nam w Schpaniškeje njeje žana šwobodnosčž wėrnŕy data. Ta, kotruz mamŕy, njeje nam data, ale šmŕy ju šebi krocžel sa krocželu wudobŕwali.“ — Šluboke hibanje dželche pschi tej rėcži psches šhromadžišnu. Wschitŕy cjujachu šobucžerpjenje se šchpaniškim ludom a prošchachu hromadže: Daj, Knješ, šchpaniškemu ludej šwėtko a mėr, daj jemu šwobodnosčž. —

Ma pošledni pruski pokutny džel, 22. haprleje, bė kralowške konšistorštwu šchlesŕnskeje provinzy tši mőžne textŕy sa přėdowanje w raiškeje, dopołdnisčkej a popołdnisčkej Božeje šklųžbje postajiko: Mat. 16, 1—4; Psalm 85, 8—14; Serem. 9, 23. 24. Daj to Bőh, lubŕy Knješ, so bychŕy přėdowanja, wo tŕychle textach dzeržane, wschudžom k šlubokemu polorjenju a k šwjatemu wobnowjenju našcheho luda pomhate! — Ma tym šamŕym dnju je so kolekta sa šchlesŕnski wikariatny fond šberaka, kiž je k temu šakozeny, so bychŕy so psches njón pomozni přėdarjo, hdžež je trjeba, postajili, a wošebje tajŕy tam so powołali, hdžež wošady s žyla hišcže žaneho přėdarja njemėjachŕy a nowa wošada so halle šakozecz pőcznje. W pošlednich 3 lėtach buchŕy s tutŕych pjenjes 54 wikarajo postajeni a šchorženym duchownym a wošhrocženym wošadam k pomozŕy poščiani.

So najnowškej rošprawje jendželškeho bibliškeho towarštwu je šwŕy pišmo w wjazŕy hačž 300 rėczach rošchėrjene. So šwójim wobštacžu je tole towarštwu s žyla 120,136,783 biblijow rošpschedało, pschi cžimž je so wjazŕy hačž 215 milionow hriwnow wudało. Towarštwu wobsteji wot lėta 1804.

8. haprleje mėjachŕy so w Sakskeje wólby na šynodu, kotraž ma zyrkwinske naležnosčže našcheje Sakskeje rošpominacz a kotraž wokoło šwjatkow w Draždžanach k wuradzžowanju hromadže stupi. Šsu so mužojo wuśwolili, kiž twjerdže steja na wuśnacžu našcheje krajneje ewangelsko-lutherškeje zyrkwoje. W Budyško-Kamjenškim wottrješu so knješ wŕyschšichi hamški šudnik Philipp w Kamjenžu jako šwėtnŕy šastupjež wuśwolil. Našch duchownŕy šastupjež je knješ šarač lic. theol. Šmišch w Šobžiju.

Šak pobožny muž Matej Mlawdiuš šwŕy. Wótcze našch špėwa.

Wón pišche wo nim tač: Wótcze našch je pschezo najlėpscha modlitwa, pschetož wėsch, sčto je ju cžinił? Me žadny cžłowjek

na Božeji šemi njemože ju tač špėwacz, kačž tón ju mėnił je; mŕy jakotamŕy ju jeno tač našdala, jedŕn hišcže pschezo hubjenšcho hačž druhi. To pač nicžo njewadži, hdŕyž mŕy jeno derje mėnimŕy; lubŕy Bőh durbi tač pschezo šam to najlėpsche cžinicž a tón wė, fač durbi jo byčž. Dokelž pač šebi žadašch, chžu tebi šwėru prajicž, fač ja s Wótcže-našchom cžinju. Wŕyšlu šebi pač, so je jeno jara hubjenje cžinjene a ja chŕyčž so radŕy lėpsche wuczicž dacž.

Šlaj, hdŕyž ja ju špėwacz chžu, špomnju najprijedŕy na mojeho šbožneho nana, kiž bė tač dobrŕy a mi tač radŕy dawasche. A potom pschedstaju šebi žylŕy šwėt jako šwojeho nanowŕy dom a wschitŕy ludžo w Europiškeje, Afriškeje, Afrižy a Amerižy šu potom w moich wŕyšlach moji bratsja a moje šotŕy a Bőh šedži w njebješach na škothm štoli a je swoju prawu ruku nad morjom a hačž do šonza šwėta wupšchestrjel a jeho lėwa ruka je pošna šboža a derjehicža, a horŕy kolo wokoło so šadža — a potom šapocznu:

Wótcze našch, kiž šy w njebješach,
Šswjeczene budž twoje mjeno.

To hižo njerošmŕy. Židži šu pjeczja wošebite potajne wėžŕy wo Božim mjenje wjedželi. To njech je dobre a ja pschegu jeno, so by dopomnjenje na Boha a kőždy šlėd, s kotrehož mőžemy jeho pošnacž, mi a wschitkim ludžom psche wšcho wulki a šwjaty był.

Pšchiindž k nam twoje kralėstwu.

Pšchi tym dopomnju so na so, fač so we mni tam a šem hiša, a dženša to, jutŕe druhe knježi, a fač je to wschitko cžwila sa wutrobu, a ja pschi tym k prawemu šbožu njedőndu. A potom šebi wŕyšlu, fač derje by sa mje byčž, hdŕy by Bőh wšchej škoržbje šonž cžinicž a šam mój kral byčž chŕyčž.

Twoja wola so štač kačž na njebu, tač tež na šemi!

Pšchi tym wŕyšlu šebi njebješka se šwjatŕymi jandželemi, kiž s wješe-kosczu po jeho woli cžinja, a žana cžwila so jich njedőtku, a woni s lubosczu a šbožnosczu njewjedža, hdže so podacz, a šraduja so wodnjo a w nožŕy, a potom šebi wŕyšlu: hdŕy by tola na šemi tež tač byčž.

Našch wschėdnŕy šhlėb daj nam dženša.

Kőždy wė, sčto wschėdnŕy šhlėb rėka, a so jėscž durbinŕy, doniž šmŕy na šwėcže, a so nam tež derje škődži. Ma to dopomnju so potom. Tež moje dželcži mi do wŕyšlow pschiindu, fač chzedža tač radŕy jėscž a šu tač rucze a wješele pschi šchli. A potom prošchu, so chŕyčž lubŕy Bőh nam a wschitkim ludžom wschėdnŕy šhlėb wobradžicž.

A wodač nam našche winŕy,

Šako mŕy wodačamŕy našchim winikam.

Woli naš, hdŕyž so nam šchŕwida štawa, a wječzenje je cžłowjekam škődke. To so tež mi tač šda, a ja bychŕy žadoscz po tym mėš. Potom pač mi šly wotrocž k se šwŕy. šczenja psched woczŕi stupi: a mi wutroba španje, a ja šebi pschedwošmu, so chžu šwojemu šobuwotrocžkeje wodač a so jemu žaneho šłowa wo tŕych što kroschach wjazŕy prajicž nočžu.

A njewjedž naš do špytowanja.

Pšchi tym špomnju na wschelake hešemple, hdžež šu ludžo pschi tej a tamnej škladnosczŕi wot dobrego wotpanŕyli, a so so mi tež lėpje njendže.

Me wumoz naš wot teho škeho.

Mi leža tu hišcže špytowanja w wŕyšlach a so so cžłowjek tač lohko šawjescz a wot runeje šcžežki wotczahnyčž da. Dopomnju pač so tež na wschitku prózu žiwjenja, na šuchoczŕinu a štarobu, na nusu s dželcžimi, šmŕy a wrotnoscz a tŕyšazkrocžnu hubjenoscz a šrudobu, kotruz je na šwėcže a wobohich cžłowjekow cžwiluje a martruje, a ničto njeje, kiž mőhł pomhacz. A namakasch, hdŕyž šylŕy prijedŕy pschisčke nješbu, tu so wėscže ronja. Potom pač durbišch so šašo domėricž, ruku na ert pošožicž a jako w dobŕeču dospėwacz:

Pšchetož twoje je to kralėstwu a ta mőž a ta cžescž
hačž do wėcznosczje. Šamjen.

Sčto na twojej šczenje wiše?

Wschitŕy rődni ludžo wupŕyschėja a debja radŕy šwoje štwŕy. Me waschnje, po kotŕnyž so to štawa, pošasuje drje hušcžischo dobru wolu, hačž prawe rošmjenje. Njeje pač wšcho jene, ale nawořak je jara wažna wėž, kajke wobrašŕy na twojej šczenje wišaju. Wone tam tajke cžiche a něme wišaju, a tola rėcža šwoju wošebnu, mőžnu rėcz, powjedaju tebi něsčto, hdŕyž pschiindžesch a hdŕyž šašo dželch a hdŕyž so šydasch a hdŕyž šašo štawasch a wošebje tež, hdŕyž durbišch w šhorosczŕi šmėrom ležecž. Wone hnydom hosczej a žušob-nikej, kiž s durjemi nuts stupi, wošjewja, kajkeho ducha dželcžo šy, sčto je tebi wažne, a sčto žufe; twoje šwŕyšlenje a twoje waschnje

Bo i napadnej swernoscju we wobrasach na twojej sczenje pokasuje. Tam so wschelake hlupce a kniczomne w pikanych barbach namolowane listna namakaju, polne hlupnych zortow, na hermanfu sa pjenjez kupjene, abo wupnysheni knjeza a knjenje i nelajkich modnych nowin a t. d.; maja dha tajke wobras najmjenisheje nutskowneje waznosce? Mोजeja cze posbehowacz, wot niskeho wotczahowacz, w dzeniszej prazy sbudzowacz, w srudobje troschtowacz? Wiele lepschi je nelajki wobras rjaneje lubosneje krajiny, kotryz nas na mesta dopomnja, hdzez smy puczowali, abo hdzez naschi lubi pschewaju, abo tez wobras se stawisnow wotzueho kraja, i czaa wulfich ryczerjom nascheho luda.

Najrjenishe a najwaznishe wobrasy pak, kotrej nihdy njejestarja a kōzdeho wobhladarja swjekeleja, su bibliske wobrasy. Tajki wobras, kiz nam neschto i biblisje pokasuje, je nam hnydom snaty a luby wot mała. Al pschede wschem jeli so nam najrjenisheho bjes czlowistimi dzeczimi pokasuje, wysoki czisty schtalt Bozeho a czlowiskeho bna, tez woczy swetneho czlowjeka na nim posastanjetej, pschetoz sbōznik dze je magnet, kiz wschitkich i bebi czehnje, njech chzedza abo njechadza. Kal lubosny je na pschitkad wobras italskeho molerja Corregio, kiz nam swjatu noz pschedstaja! Szriedza noworodzene Jesuf-dzeczatko, prawe dzeczjo, a tola hjoz netko swetko a luboscz i njeho sweczitej. Wozebje rad pak molerjo Jesufowe czerpjenje, jeho smjercz a se smjercze stawanje moluja. Kal won hosczinu lubosce a wodawanja swjeczi a pschi nej polny srudoby wosjewja: Sawerno, jedyn bjes wami mje pscheradzi! Albo Ahrystuf i czerpnowej kōnu a jeho hluboke woczko wotpoczuje tak wzgnje na tebi, jako by so cze praschecz chzylo: Teltote smy sa tebe czinit, schto ty sa mje czinischi? Albo snaty wobras puczowarjom na puczju do Emmausa. Al semi dele hlada preni, staroscz, bojoscz a dwelowanje (zwyflowanje) so pscheradzeja w khatnych wobliczowych czahach; kaz ranishe serja nadzije sweczzi so i bruneho, muziskeho woblicza drugeho. Wysoki nad wobemaj steji tseczi; merna dobyczerska majestosc pschekrafnja jeho zyle bycze a ruka a woczzy pokasujetej wutrobam pucz horje i njebejam. W blizschim wotomiku, hdyz chze so wot njeju dzelicz, wofataj wobaj i jenym hlokom: „Knjeze, wostan pola nas.“

„To dyrbja rjane, ducha polne wobrasy bycz“, rjetnje netko zona i muzej. „Haj, ale sa knjezich; budza tez po tym drohe. Wsch, my trjebamy pjenjez sa nusnishe wazy“, wotmolwi trochu hnawnu muz. Ne, luby pscheczelo, njejsym tebi teho dla wo wschitkich tychle rjanich wobrasach powjedat, so bych cze pozadliweho czinit, a tola njebychu sa tebe byle. Wone bechu drohe, ale netk mōzesch je bebi w kōzdej dobrej kniharni tunjo kupicz. Wustaw nutskowneho misionstwa, tak mjenowany „Rathes Haus“ w Hornu pola Hamburga, je tunju swerku najrjenischi biblischi wobrasow wudał. Wudawar tutych kopjentow je rady swolniwy, tym, kotriz chzedza tajku rjanu natwarjazu pychu sa swoje stwy mecz, wobrasy sfajacz. Njech jemu to czeszeni czitarjo jeno i postnej khatku wosjewja. Wobrasy, 1/2 a nimale 3/4 metra wysoke, placza jeno 50 np., a wjetsche 1 mf., w zykej sberzy hischcze mjenje. Dostacz mōzesch tam sledowaze wobrasy: swjatu noz, i schiza branje, swjate wotkasanje po 1 mf., Ahrystuf sbudzi Sairufowu dzowcziczku, „Knjeze, wostan pola nas“, „Slaj, kajki czlowjet“, Marja i Jesuf-dzeczatkom, Ahrystuf i daniskim kroschom po 50 np. „Daj bebi radzicz, radzu tebi derje, czin tak, a njebudze tebi zel.“

† **Bohatstwo?** Wōndano semrje w Amerizy bohaty knjes i mjenom Croiter, kiz 50 milionow samozenja lawostaji. Hacz runje won telko pjenjez wobkedzeshche, dha dyrbjeshche tudy na semi tola kaz khudy muz zivy bycz, dofelz swoje samozenje i porjenschenju swojeho ziwjenja wuziwacz njemōzesche. Wōn be mjenuzy straschnje na zoldf khory a po krutym lekariskim wufasu be jehojeniczka zyroba — wotruby. Krotki czas do swojeje smjercze dzeshche won i jenemu swojich pscheczelow: „Njeje to smechny wofud, kiz je mi milionu dal a mje tola nuczi wotruby jesch, kaz kōn?“ — Strowoscz je lepscha hacz bohatstwo a najbohatshi je tōn, kiz je bohaty w tym Knjesu.

Zyrtwine wrota. Psched zyrtwinymi wrotami fastaschtaj dwaj muzej. „Njeje tam pisimo?“ so jedyn woprascha. „Haj wschaf“, drugi wotmolwi, „je tu mjeno a letna liczba. Psched 30 letami je dobrocziwy kublet i nascheje wby tele wrota se swo-

jich bredkow twaricz a i dopomnjeczju swoje mjeno wysche nich napišacz dal.“

„To je jara duschnje“, tamny dzeshche; „i wobkedzowanju pak by hischcze wjele lepje byto, hacz i dopomnjeczju. Dzenz by kōzdy scheschizjan, kiz hischcze sweru se swojej weru meni, zyrtwine wrota twaricz a so potom prōzowacz dyrbjaf, hacz i najmjenischa jeneho i tymile wrotami do zyrtwje pschijewelcz njemōze.“

„Wrota same tez njewuczinja, a sama zyrtwej tez niz; dyrbimy so staracz, so jich prawje wjele i wrotami nuts khodzi.“

„Kieroshymju czi doscz“, drugi napscheczimi.

„Szebi myšlu“, dzeshche tamny, „schtoz by haj jeneho jenicz-teho czlowjeka i temu pohucz mōhl, so so i Bozemu klowu a i Bozemu domej wroczi, tōn by i tym rjane zyrtwine wrota a rjany nutskhod do zyrtwje natwarik był.“

Stote haſy. Dwōrski predač Swōker powjedasche wōndano wo naschim małym kōnprynzu sledowazy werny podawł. Pschi raniszej domjazej Bozej klužbje so wo nowym Jerusaleme czitasche, schtoz maleho prynza jara fajimasche. „Schto to do noweho Jerusalema je?“ so wōn swojeho wuczerja woprascha. Tōn jemu krafnoscz hornjeho Bozeho mesta po snatym stawje se sjewjenja Janoweho wopisowasche a pschi tej skladnosczzi tez na „stote haſy“ pschindze. „Stote haſy“, na to kōnprynz dzeshche; „dha chzu bebi, hdyz tam budu, wschitke saki polne stoty kamjeni natyfacz.“ — „Al schto chzeczje i nimi czinicz?“ so wuczercz prascheshche. — „Je khudym ludjom w Barlinje dele mjetacz“, prynz wotmolwi. — Rjany dopolaz wot młodošcze pschuwuczeneje dobrocziwošcze w kralowiskim domje! Derje naschemu ludej, kotrehoz prynzjojo sahe nawuknu wutrobu sa khudeho muza mecz!

Domjaza Boja klužba. Bē kwas był, a druge ranje, prjedy hacz so hosczjo rosenđzechu, jich hospodar hischcze ras wotkolo so shromadzi a i nimi krotku pobožnoscz wotdzerza. W modlitwje tez swojich lubych hosczzi Knjesowemu krywej a požohnowanju sa dompucz poruczji. Wutrobne kłowa wschitkich pschitomych hluboko fajachu, a po wobsamknjenej pobožnosczzi młody muž i hospodarzej stupi a so jehoj prascheshche, hacz wōn kōzde ranje tajke natwarjenje wotdzerzuje.

„Kōzde ranje“, dostojny muž so pošmewajo wotmolwi; „al schtoz mamy sa tōn džen wozebje na starosczzi, so temu Knjesej kōzdy kōcz w jednorej modlitwje pschednoschuje. Kscheschizjanzy dyrbimy živi bycz, hewaf so žiwjenje skash. Tow na semi dyrbimy so nawuczicz, so bychmy i tym Knjesom wobkhadzowali, hewaf po tutym czaſu žaneho wobkhada i nim njesmewemy. Czitam bjes teho kōzde ranje sam sa so wyschisheho meshnikowu modlitwu Jana 17.“

„Kōzde ranje?“ so młody muž prascheshche; „njebudze wam to po czaſu hoše swuczenje?“

Duz hospodar wotmolwi: „Je runje tak swjata bojoscz, kaz luboscz, schtoz mje i telej modlitwje czehnje. Tuta modlitwa je so kaz w njebebach dzerzata. Pschi kōzdej schtuczzy tuteje modlitwy mōzu bebi myšlicz: Tele kłowa su i Jesufoweje najhlubeshche wutrobny pschishle, a wo nich zyle wēczje wem, so su i Bozej wutrobje schke. Wschitke tele su prjedy hjoz w njebebach byle a su hischcze w njebebach.“

Wernoscz i dzeczazeho erta. Małemu holczatku, kotrej be schoriko, czitasche jehoj nan tamny staw se sjewjenja (st. 21), w kotrymz so wo krafnosczzi noweho Jerusalema reczi. Hdyz be doczital, dzeshche holczka i hluboko khutnym pohladom: „O nano, tajke cziste nohi dyrbja czi ludzo mecz, kiz w tych stoty haſach khodza!“ Haj wschaf, sbōzni su czi, kiz su czisteje wutrobny.

Njedzela Jubilate.

Njedzela	Jana 16, 16—23.	1 Petra 2, 11—20.
Pōndzela	Jap. skutkow 8, 1—25.	Psalm 132.
Wutora	= = 8, 26—40.	= 139.
Szrieda	Lukascha 13, 1—9.	= 102.
Schtwōrtek	Jap. skutkow 9, 1—22.	Jap. skutkow 9, 23—31.
Pjatek	= = 9, 32—42.	= = 10, 1—16.
Ssobota	= = 10, 17—33.	Psalm 96.